

Sağlık Alanında Yükseköğretim Gören Öğrencilerin Mentorluk Algılarının Değerlendirilmesi

Evaluation of Mentoring Perceptions of Higher Education Students in the Field of Health

Selma Dağcı , Melek Sinem Ergin , Volkan Kızılay , Latife Nadire Demirci , Fahriye Ela Güngör , Ülker Kelleci , Serkan Elarslan , Esin Derin Çiçek

Öz

Amaç: Bu çalışma; sağlık alanında lisans ve ön lisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerin mentorluk eğitimine bakış açıları, mentorluk algıları ve gerekliliğine ilişkin görüşleri ile mentorluk algılarının bölüme olan aidiyet ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirildi.

Yöntem: Çalışma, 15.02.2019-31.05.2019 tarihleri arasında bir devlet üniversitesinin sağlık yüksekokulu ve sağlık hizmetleri meslek yüksekokuluna ait bölümlerde öğrenim görmekte olan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 1012 öğrenci ile yapıldı. Araştırmada sosyodemografik özellikler soru formu ve 5'li likert tipi 21 ifadeden oluşan Öğrencilerin Mentorluk Algılarını Belirlemeye Yarayan Ölçek ve 5'li likert tipi 5 ifadeden oluşan Öğrencilerin Kendilerini Okula Ait Hissetmelerini Ortaya Çıkarmaya Yönelik Ölçek kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin (frekans) yanında niceliksel verilerin karşılaştırılmasında Kruskal Wallis, Mann Whitney U testi, Pearson ve Spearman's rho korelasyon analizi yapıldı.

Bulgular: Olguların yaş ortalaması 18,9±1,6 (17-42) yıl olup, %74,3'ünün kadın, %51'inin lisans düzeyinde, %64,7'sinin örgün ve %23,5'inin hemşirelik bölümünde eğitim gördüğü, %34,6'sinin da daha önce staj yaptığı belirlendi. Öğrencilerin %59,2'sinin mentor/mentorluk kavramı hakkında bilgi sahibi olduğu, %72,7'sinin öğrenim gördüğü kurumlarda mentorluk uygulamasının olmadığını düşündüğü, %76,1'inin mentorluk uygulaması olması durumunda faydalanmak istediği ve %79,5'inin de mentorluk uygulamalarına sahip bir kurumda eğitim görmek istedikleri saptandı. Öğrencilerin mentorluk gereksinim algısı puanı ile mentorluk algısı ve okula olan memnurluk algısı ile başka okulda eğitim alma isteği puanı arasında pozitif yönlü ($p<0.001$) ilişki saptanmışken; mentorluk gereksinim algısı ve mentorluk algısı puanı ile okula olan memnurluk algısı puanı arasında ters yönlü ilişki olduğu belirlendi ($p<0.05$). Katılımcıların yaşları ile mentorluk algıları arasında farklılık bulunmamışken kadınların mentorluk algıları ve gereksinimlerinin daha fazla olduğu belirlendi.

Sonuç: Öğrencilerin yarısından fazlasının mentorluk kavramı hakkında bilgi sahibi olduğu ve kurumlarında mentorluk uygulaması olması durumunda faydalanmak istedikleri belirlenmiştir. Kadın öğrencilerin, anestezi ve yaşlı bakım bölümünde okuyan öğrencilerin mentorluk gereksinim algılarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin mentorluk ihtiyaçlarını gidermeye yönelik programların geliştirilmesi ve düzenli takip edilmesi sağlanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Mentor, yükseköğretim, algı, sağlık yüksekokulu

ABSTRACT

Objective: This study was carried out to determine the perceptions and ideas of students studying at undergraduate and associate degrees in the field of health on mentoring and the necessity of mentoring and the relation between their perceptions on mentoring and their level of belonging and satisfaction to the department.

Method: The study was carried out between February 15 and May 31, 2019 with 1 012 voluntary students who were studying in the departments of a state university's college of health and vocational school of health services. In the study, a sociodemographic characteristics questionnaire and a 5-point Likert-type Scale to Determine the Mentoring Perceptions of Students, consisting of 21 statements, and a 5-point Likert-type, 5-point Likert-type Scale to Reveal Students' Feelings of Belonging to School, were used. Kruskal Wallis, Mann Whitney U test, Pearson, and Spearman's

Received/Geliş: 11.08.2023

Accepted/Kabul: 27.02.2024

Published Online: 20.12.2024

Cite as: Dağcı S, Ergin MS, Kızılay V, et al. Sağlık alanında yükseköğretim gören öğrencilerin mentorluk algılarının değerlendirilmesi. Jaren. 2024;10(3):172-179.

S. Dağcı

İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Kamu Hastaneleri Hizmetleri Başkanlığı-2, İstanbul, Türkiye

✉ selma.dagci@gmail.com

ORCID: 0000-0002-3657-0932

M. S. Ergin 0009-0004-8707-6987
İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

V. Kızılay 0000-0002-7202-1359
İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü Kamu Hastaneleri Hizmetleri Başkanlığı-2, İstanbul, Türkiye

L. N. Demirci 0000-0001-7234-154X
Haliç Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

F. E. Güngör 0000-0002-5693-449X
Üsküdar Devlet Hastanesi, İstanbul, Türkiye

Ü. Kelleci 0000-0003-3127-8163
Kudret International Hospital, Ankara, Türkiye

S. Elarslan 0000-0001-6386-4525
E. Derin Çiçek 0000-0002-0391-3003
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye

rho correlation analysis were used for comparison of quantitative data as well as descriptive statistical methods (frequency) in the evaluation of the data.

Results: *The mean age of the cases was 18.9±1.6 (17-42) years, 74.3% of them were girls, 51% of them had undergraduate education, 64.7% of them had formal education and 23.5% of them had education in nursing. It was determined that 34.6% of them had done an internship before. 59.2% of the students have knowledge about the concept of mentor/mentoring, 72.7% of them think that there is no mentoring application in the institutions where they study, 76.1% of them want to benefit if there is a mentoring application; and 79.5% of them wanted to receive training in an institution with a mentoring application. While a positive relationship ($p:0.001$) was found between the students' need for mentoring score, their perception of mentoring and their satisfaction with the school, and their willingness to study at another school; It was determined that there was an inverse relationship between the perception of need for mentoring and the score of perception of mentoring and the perception of satisfaction with the school ($p<0.05$). While there was no difference between the ages of the participants and their perceptions of mentoring, it was determined that girls had more mentoring perceptions and needs.*

Conclusion: *It has been determined that more than half of the students have knowledge about the concept of mentoring and they want to benefit if there is a mentoring practice in their institutions. It has been determined that female students and students studying in the department of anesthesia and elderly care have higher perceptions of mentoring needs. In this context, programmes to meet the mentoring needs of students should be developed and followed regularly.*

Keywords: *Mentor, higher education, perception, health college*

GİRİŞ

"Mentorluk" kavramı köken olarak Yunan mitolojisine dayanmaktadır. Odyssea destanı karakterlerinden Odysseus'un Truva Savaşı'na giderken oğlu Telemakhos'un eğitim alması ve tahtın varisi olması nedeniyle uygun yetiştirilmesine yardımcı olması için güvendiği aile dostunu mentor olarak belirlemesinin mentorluğun ilk adımı olduğu düşünülmektedir. Bu kişi Odysseus'un oğlu Telemakhos'un gelişmesine rehberlik etmekte, sorumluluk sahibi ve güvenilir bir danışman olarak hizmet vermektedir⁽¹⁾. Mentorluk, kariyer ve yaşam evresi teorilerinden alınmış ve başka kişilere yardım edebilmek için geliştirilmiş bir kavram olarak tanımlanabilmektedir⁽²⁾. Mentorluk kavramını Sweeny, "öğrencilerin öğrenmesini geliştirebilme, daha iyi bir sosyal yapı oluşturabilme ve işbirlikçi normlar oluşturabilmeyi amaçlayan teşvik edici faaliyetler" şeklinde tanımlamaktadır⁽³⁾.

Mentorlar, genç kişilerin kariyerlerinin gelişmesine destek olan, önemli boyutta bilgi birikimlerine ve deneyimlerine sahip olan kişilerdir. Bu kişiler, işletmelerde sahip oldukları bilgi ve deneyimleri öğrencilere ve diğer genç çalışanlarına aktaran anahtar bir kaynak görevi görmektedir. Öğrenciler ve diğer genç kişiler için mentorluk ilişkileri kariyerlerinin gelişimi için önemlidir⁽²⁾. Kariyerinin ilk aşamasındaki genç bir yetişkin mesleki kimlik oluşturmaya çalışmakta, çevresindeki kişiler ve mentoru ile ilişki kurma eğiliminde olmaktadır⁽⁴⁾. Ehrich, Hansford ve Tennant (2004) tarafından mentorluğa yönelik yapılan 159 araştırmanın içerik analizine bakıldığında mentorluğun hem öğrenciler hem de mentorlar açısından olumlu sonuçları olduğu görülmektedir⁽⁵⁾. Bu çalışmalar ile elde edilen olumlu sonuçlardan bazıları; mentorların genç kişilerle ortak hareket etmeleri, bazı davranış kalıplarının yansıtılması,

kariyerlerindeki gelişime katkı sağlama, destek, yardım ve memnuniyettir. Aynı zamanda mentorluk ilişkileri, öğrencilere yükseköğretim kurumlarında yükselme ve daha fazla araştırma yapabilme olanağı sağlamakta, yapılan bilimsel yayınların daha yüksek düzeydeki dergilerde yayımlanması ve daha iyi bir akademisyen algısı oluşması gibi olanaklar da sunmaktadır⁽⁶⁾.

Öğrenciler lisans ve ön lisans eğitimleri süresince kariyer gelişimlerine yönelik önerilere, oryantasyona ve rehberliğe yüksek düzeyde ihtiyaç duymaktadır⁽⁷⁾. Mentorluk, kişilerin içindeki gücün açığa çıkarılmasını ve eksik olan yönlerin keşfini sağlayan, başına gelen güçlükler ile nasıl baş edebileceğini öğreten ve kişilerin kişisel gelişimlerinde önemli rol üstlenen bir yaklaşımdır⁽⁸⁾. Öğrencilerin, üniversiteye olan uyumlarının kolaylaştırılması, başarı düzeylerinin artırılması için yükseköğretim kurumlarına mentorluk uygulamasının yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılması etkili olabilir. Bu çalışma, sağlık alanında lisans ve ön lisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerin mentorluk eğitimine bakış açıları, mentorluk algıları ve gerekliliğine ilişkin görüşleri ile mentorluk algılarının bölüme olan aidiyet ve memnuniyet düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma tasarımı ve katılımcılar

Araştırmanın evrenini Isparta ili Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu bünyesinde öğrenim görmekte olan tüm öğrenciler, örneklem grubunu ise hemşirelik, ebelik, çocuk gelişimi, diş protez teknolojisi, anestezi, ilk ve acil yardım, tıbbi laboratuvar teknikleri, tıbbi görüntüleme teknikleri, fizyoterapi ve yaşlı bakım

bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasından araştırmayı kabul eden 1012 birey oluşturdu. Araştırmaya başlamadan önce Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden etik kurul onayı ve çalışmanın gerçekleştirildiği üniversiteden de yazılı olarak izinler alındı. Araştırmaya katılan öğrencilere, yapılan çalışmanın amacı ve içeriğine yönelik bilgi verilmiş akabinde onam formu imzalatılmıştır. Araştırmanın verileri 15.02.2019-31.05.2019 tarihleri arasında yüz yüze görüşme tekniği ile elde edildi.

Veri toplama aracı ve özellikleri

Veri toplama formları olarak, sosyodemografik özellikler soru formu ve Tunçay (2014)⁽⁹⁾, tarafından gerçekleştirilen "Eğitimde mentorluk uygulamaları üzerine bir araştırma" başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında yer alan 5'li likert tipi 21 ifadeden oluşan Öğrencilerin Mentorluk Algılamalarını Belirlemeye Yarayan Ölçek ve 5'li likert tipi 5 ifadeden oluşan Öğrencilerin Kendilerini Okula Ait Hissetmelerini Ortaya Çıkarmaya Yönelik Ölçek kullanıldı.

İstatistiksel analiz

Elde edilen bulguların değerlendirilmesinde, istatistiksel analizler için IBM SPSS Statistics 22 (IBM SPSS, Türkiye) programı kullanıldı. Verilerin değerlendirilmesinde parametrelerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro Wilks testi ile değerlendirilmiştir. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metodların (Ortalama, Standart sapma, frekans) yanı sıra niceliksel verilerin karşılaştırılmasında normal dağılım göstermeyen parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Mann Whitney U test kullanıldı. Normal dağılım göstermeyen parametrelerin iki grup arası karşılaştırmalarında Mann Whitney U test kullanıldı. Normal dağılıma uygunluk gösteren parametrelerdeki ilişkinin incelenmesinde Pearson korelasyon analizi, normal dağılıma uygunluk göstermeyen parametreler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde Spearman's rho korelasyon analizi kullanıldı. Anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirildi.

BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalaması $18,9 \pm 1,6$ (17-42) yıl olup, %74,3'ünün kadın, %51'inin lisans düzeyinde, %64,7'sinin örgün eğitim gördüğü ve %34,6'sının daha önce staj yaptığı saptandı. Katılımcıların en fazla hemşirelik (%23,5), fizyoterapi (%18,2) ve çocuk gelişimi (%14,1) bölümlerinde öğrenim gördüğü belirlendi (Tablo 1). Öğrencilerin

%59,2'sinin mentor/mentorluk kavramı hakkında bilgi sahibi olduğu, %72,7'sinin öğrenim gördüğü kurumlarda mentorluk uygulamasının olmadığını düşündüğü, %76,1'inin mentorluk uygulaması olması durumunda faydalanmak istedikleri ve %79,5'inin de mentorluk uygulaması olan bir kurumda eğitim almak istedikleri saptandı (Tablo 2). Katılımcıların Mentorluk Algılamalarını Belirlemeye Yarayan Ölçek ve Öğrencilerin Kendilerini Okula Ait Hissetmelerini Ortaya Çıkarmaya Yönelik Ölçeklere vermiş oldukları yanıtların dağılımı Tablo 3'de sunulmuştur. Öğrencilerin Mentorluk Algılamalarını Belirlemeye Yarayan Ölçek ve Öğrencilerin Kendilerini Okula Ait Hissetmelerini Ortaya Çıkarmaya Yönelik Ölçeklerin alt boyutlarının puan ortalamaları ve Cronbach Alpha değerleri Tablo 4'de sunulmuştur. Çalışma kapsamında kullanılan ölçeklerin alt boyut korelasyonları değerlendirildiğinde, mentorluk

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı

		n	%
Yaş		Min-Max 17-42	Ort±SS 18,93±1,62
Cinsiyet	Erkek	260	25,7
	Kadın	752	74,3
Bölüm	Hemşirelik	238	23,5
	Ebelik	62	6,1
	Anestezi	12	1,2
	İlk ve acil yardım	55	5,4
	Tıbbi laboratuvar teknikleri	39	3,9
	Çocuk gelişimi	143	14,1
	Tıbbi görüntüleme teknikleri	78	7,7
	Diş protez teknolojisi	37	3,7
Öğretim şekli	Örgün	655	64,7
	İkinci öğretim	357	35,3
Yükseköğretim Eğitim Düzeyi	Ön lisans	496	49
	Lisans	516	51
Staj tecrübesi	Var	350	34,6
	Yok	662	65,4

Min: Minimum Max: Maksimum SS: Standart sapma

Tablo 2. Öğrencilerin Mentorluk Kavramına İlişkin Bilgi Düzeylerinin Dağılımı

		n	%
Mentor ya da mentorluk kavramlarının ne olduğunu biliyorum.	Evet	599	59,2
	Hayır	413	40,8
Eğitim aldığım okulda mentorluk uygulaması var.	Evet	276	27,3
	Hayır	736	72,7
Eğitim aldığım okulda mentorluk uygulaması olsa katılıırım.	Evet	770	76,1
	Hayır	242	23,9
Mentorluk programı olan bir okulda eğitim almak isterdim.	Evet	805	79,5
	Hayır	207	20,5

gereksinim algısı puanı ile mentorluk algısı ve okula olan memnunluk algısı ile başka okulda eğitim alma isteği puanları arasında pozitif yönlü ilişki saptandı ($p<0,001$; $p<0,05$). Bununla birlikte mentorluk gereksinim algısı ve mentorluk algısı puanı ile okula olan memnunluk algısı puanı arasında ters yönlü ilişki olduğu belirlendi ($p<0,05$) (Tablo 5). Öğrencilerin yaşları ile mentorluk ölçeği alt boyutları arasında anlamlı ilişki saptanmamışken, erkek öğrencilerin kadınlara göre mentorluk gereksinim algısı ($p:0,004$) ve mentorluk algısı puanları ($p:0,001$) anlamlı düzeyde düşük bulundu. Öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlere göre mentorluk ölçeği ile alt boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuş olup, Tablo 6'da sunulmuştur. Buna göre mentorluk gereksinim algısının en yüksek anestezi ve yaşlı bakım, en düşük ise diş protez teknolojisi bölümünde olduğu belirlendi. Mentorluk algısının en yüksek anestezi, en düşük ise tıbbi görüntüleme teknikleri ve diş protez teknolojisi bölümü öğrencilerinde olduğu saptandı. Okula olan memnuniyet algısının en yüksek tıbbi görüntüleme teknikleri bölümünde, en düşük ise anestezi bölümünde olduğu belirlendi. Tıbbi görüntüleme teknikleri ve çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin başka okulda eğitim alma istekleri diğer bölümlere göre daha yüksek bulundu. Öğrencilerin örgün ve ikinci öğretim olarak eğitim alma durumlarına göre mentorluk algıları değerlendirildiğinde, örgün eğitim alan öğrencilerin başka okulda eğitim alma isteği puanları ikinci öğretime göre anlamlı düzeyde düşük bulundu ($p:0,037$). Öğrencilerin eğitim düzeyine göre mentorluk algıları değerlendirildiğinde; ön lisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerin, mentorluk gereksinim algısı ($p:0,001$), okula olan memnunluk algısı ($p:0,035$) ve başka okulda eğitim alma isteği puanları ($p:0,001$) lisans düzeyinde eğitim alan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulundu. Öğrencilerin staj deneyimlerine göre mentorluk

algıları değerlendirildiğinde; staj tecrübesi bulunan öğrencilerin mentorluk gereksinim algısı ($p:0,001$) ve başka okulda eğitim alma isteği puanları ($p:0,006$) diğerlerine göre anlamlı düzeyde yüksek bulundu.

TARTIŞMA

Mentorluk temel anlamda usta-çırak ilişkisi olarak nitelendirilmekle beraber, temel amacın aslında yalnızca işi öğretmek olmadığı bilinmektedir. Mentorluk aslında akıl hocası, danışman, rehber, usta, öğretmen, destekleyici, koruyucu unvanlarının tamamını içeren ve bu unvanların da özelliklerine sahip bir kavramdır. Mentor, kişiye işi öğreten bir usta; kişinin kendi yeteneklerini ve potansiyelini keşfetmesine yardımcı olan, sahip olduğu becerilerine yenilerini ekleyen öğretmen; kişiler arası iletişim becerisini, empati yeteneğini ve sosyal çevresini büyüten bir rehber; mesleki deneyimler yaşamasını sağlayan bir destekleyici, kariyerine zarar verebilecek risklerden koruyan bir koruyucu; insiyatif kullanabilme, kendi kararlarını alabilme, riske girmekte kişiyi cesaretlendiren bir akıl hocasıdır. Bu çalışma sağlık yüksekokulu ve sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda eğitim gören öğrencilerin mentorluk algılarını ve ilişkili faktörleri değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmamızda öğrencilerin %59,2'sinin mentorluk kavramının anlamını bildiği ve %72,7'sinin eğitim aldıkları kurumda mentorluk uygulamasının olmadığı belirlendi. Katılımcıların %76,1'inin mentorluk uygulaması olması durumunda bu uygulamadan faydalanmak istedikleri ve %79,5'inin de mentorluk uygulaması olan bir okulda eğitim almak istedikleri saptandı. Tunçay (2014) tarafından yapılan "Eğitimde mentorluk uygulamaları üzerine bir araştırma" başlıklı çalışmada öğrencilerin büyük bir kısmının mentorluk kavramını bildiği ve eğitim gördükleri kurumda mentorluk uygulamasının olmadığını düşündükleri, öğrencilerin yarısından fazlasının okullarında mentorluk uygulamasının olması durumunda katılmak istedikleri ve %85,7'lik bir kısmının da mentorluk uygulaması olan başka bir okulda eğitim almak istedikleri belirlenmiştir⁽⁹⁾. Çalışmamızdan elde edilen verilerin literatür ile paralellik gösterdiği belirlenmiştir.

Çalışmamızda erkek öğrencilerin kadınlara göre mentorluk gereksinim algısı ($p:0,004$) ile mentorluk algısı puanları ($p:0,001$) anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur. Noe (1988) tarafından cinsiyetin mentorluk ilişkisine etkisinin araştırıldığı çalışmada

Tablo 3. Öğrencilerin Mentorluk Algılamalarını Belirlemeye Yarayan Ölçek ve Öğrencilerin Kendilerini Okula Ait Hissetmelerini Ortaya Çıkarmaya Yönelik Ölçeklere Vermiş Oldukları Yanıtların Dağılımı

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
Eğitim aldığım okulda uygulanacak olan mentorluk programının öğrencilere yardımcı olabilecek bir süreç olduğunu düşünmekteyim.	30 (%3)	55 (%5,4)	114 (%11,3)	425 (%42)	388 (%38,3)
Mentorluk programı olsa kendimi ileriye dönük ve kişisel olarak geliştirebilirim.	24 (%2,4)	36 (%3,6)	127 (%12,5)	457 (%45,2)	368 (%36,4)
Mentorluk programı olsa ileriye dönük kariyer planlarıma yardımcı olacağı kanısındayım.	18 (%1,8)	42 (%4,2)	145 (%14,3)	456 (%45,1)	351 (%34,7)
Mentorluk programı olsa sahip olduğum yeteneklerime yenilerini ekleyebileceğim kanısındayım.	26 (%2,6)	37 (%3,7)	176 (%17,4)	455 (%45)	318 (%31,4)
Mentorluk programı olsa güçlü ve zayıf yönlerimi keşfedebilirim.	23 (%2,3)	47 (%4,6)	153 (%15,1)	468 (%46,2)	321 (%31,7)
Mentorluk programı sayesinde eğitim aldığım alandaki yeni gelişmeler hakkında bilgi sahibi olabilirim.	21 (%2,1)	46 (%4,5)	104 (%10,3)	483 (%47,7)	358 (%35,4)
Mentorluk programı sayesinde kendime daha gerçekçi hedefler koymayı öğrenebilirim.	23 (%2,3)	46 (%4,5)	181 (%17,9)	475 (%46,9)	287 (%28,4)
Eğitim aldığım okuldaki eğiticiler mentor görevini üstlenerek eğitim aldığım bölümde kendimi geliştirmemi sağlamalı	40 (%4)	45 (%4,4)	116 (%11,5)	431 (%42,6)	380 (%37,5)
Mentorum olacak kişi ile kurduğum yakınlığın önemli olduğunu düşünmekteyim.	16 (%1,6)	42 (%4,2)	126 (%12,5)	437 (%43,2)	391 (%38,6)
Mentorum eğitim hayatımda ilerlemem için beni sürekli desteklemeli	20 (%2)	52 (%5,1)	108 (%10,7)	473 (%46,7)	359 (%35,5)
Mentorum onunla paylaştığım duygu, düşünce ve şüphelerimi gizli tutmalı	26 (%2,6)	31 (%3,1)	52 (%5,1)	313 (%30,9)	590 (%58,3)
Mentorum kendi kararlarımı vermem konusunda beni desteklemeli	18 (%1,8)	35 (%3,5)	87 (%8,6)	436 (%43,1)	436 (%43,1)
Mentorum akıl hocalığının yanı sıra bana aynı zamanda da rehberlik, koruyuculuk ve danışmanlık yapmalı	22 (%2,2)	34 (%3,4)	107 (%10,6)	418 (%41,3)	431 (%42,6)
Mentorum davranışlarıyla bana örnek olmalı	18 (%1,8)	34 (%3,4)	63 (%6,2)	448 (%44,3)	449 (%44,4)
Mentorum kendi kararlarımı vermem konusunda beni desteklemeli	23 (%2,3)	30 (%3)	82 (%8,1)	455 (%45)	422 (%41,7)
Mentorum eğitim aldığım okul ile yaşadığım problemlere çözüm üretmeli	18 (%1,8)	53 (%5,2)	111 (%11)	480 (%47,4)	350 (%34,6)
Mentorum eğitim aldığım bölümdeki performansıma ilişkin geribildirimde bulunmalı	17 (%1,7)	42 (%4,2)	142 (%14)	461 (%45,6)	350 (%34,6)
Mentorum eğitimim sonrasına yükselmemi tehdit edecek gereksiz riskler konusunda beni bilgilendirmeli	14 (%1,4)	42 (%4,2)	99 (%9,8)	426 (%42,1)	431 (%42,6)
Mentorum okul ve çalışma yaşamım dışındaki sosyal yaşamımda da bana rehberlik eder.	85 (%8,4)	125 (%12,4)	259 (%25,6)	344 (%34)	199 (%19,7)
Mentorum yetenek, becerilerimi keşfetmem ve geliştirmem konusunda yardımcı olmalı (n=1011)	17 (%1,7)	53 (%5,2)	95 (%9,4)	480 (%47,5)	366 (%36,2)
Mentorum her zaman cesaret verici ve destekleyici olmalı	15 (%1,5)	48 (%4,7)	110 (%10,9)	445 (%44)	394 (%38,9)
Eğitim gördüğüm okulda mutlu değilim.	217 (%21,4)	236 (%23,3)	295 (%29,2)	137 (%13,5)	127 (%12,5)
Eğitim aldığım bölümü kendime uygun görmüyorum.	339 (%33,5)	226 (%22,3)	226 (%22,3)	116 (%11,5)	105 (%10,4)
Eğitim aldığım okulu sıklıkla değiştirmeyi düşünmekteyim.	276 (%27,3)	248 (%24,5)	244 (%24,1)	129 (%12,7)	115 (%11,4)
Aldığım eğitim sonrasında, başka bir okulda eğitim almayı düşünüyorum.	178 (%17,6)	150 (%14,8)	304 (%30)	198 (%19,6)	182 (%18)
Aldığım eğitim sonrasında, başka bir bölümde eğitim almayı düşünüyorum.	184 (%18,2)	142 (%14)	308 (%30,4)	197 (%19,5)	181 (%17,9)

Tablo 4. Mentorluk Ölçeği Alt Boyutlarının Değerlendirilmesi

	Min-Max	Ort±SS	Cronbach Alpha
Mentorluk gereksinim algısı	1-5	4,04±0,78	0,925
Mentorluk algısı	1-5	4,17±0,66	0,929
Okula olan memnunluk algısı	1-5	2,57±1,12	0,819
Başka okulda eğitim alma isteği	1-5	3,05±1,23	0,767

Min: Minimum Max: Maksimum SS: Standart sapma

Tablo 5. Mentorluk Ölçeği ve Alt Boyut Korelasyonlarının Değerlendirilmesi

		Mentorluk gereksinim algısı	Mentorluk algısı	Okula olan memnunluk algısı
Mentorluk algısı	r	0,592	1	-0,086
	p	0,001*		0,006*
Okula olan memnunluk algısı	r	-0,135	-0,086	1
	p	0,001*	0,006*	
Başka okulda eğitim alma isteği	r	-0,001	0,047	0,510
	p	0,963	0,134	0,001*

Spearman's Rho Korelasyon Analizi, *p<0.05

Tablo 6. Öğrencilerin Eğitim Aldıkları Bölüme Göre Mentorluk Ölçeği Alt Boyutlarının Değerlendirilmesi

Bölüm	Mentorluk gereksinim algısı	Mentorluk algısı	Okula olan memnunluk algısı	Başka okulda eğitim alma isteği
	Ort±SS (medyan)	Ort±SS (medyan)	Ort±SS (medyan)	Ort±SS (medyan)
Hemşirelik	3,81±0,88 (4)	4,06±0,79 (4,3)	2,48±1,1 (2,3)	2,77±1,22 (3)
Ebelik	4,16±0,54 (4,1)	4,36±0,43 (4,3)	2,18±1,05 (2,2)	2,86±1,08 (3)
Anestezi	4,62±0,42 (4,8)	4,49±0,5 (4,5)	1,83±1,27 (1)	2,46±1,12 (3)
İlk ve acil yardım	4,48±0,55 (4,6)	4,3±0,51 (4,3)	2,18±0,99 (2)	2,82±1,15 (3)
Tıbbi laboratuvar teknikleri	4,32±0,65 (4,4)	4,31±0,53 (4,3)	2,73±1,32 (2,7)	3,06±1,26 (3)
Çocuk gelişimi	4,15±0,57 (4,1)	4,34±0,47 (4,3)	2,78±1,09 (2,7)	3,48±1,05 (3,5)
Tıbbi görüntüleme teknikleri	3,74±0,9 (3,9)	3,91±0,71 (4,1)	3,03±1,14 (3,2)	3,6±1,25 (4)
Dış protez teknolojisi	3,75±0,94 (3,7)	3,87±0,87 (4,1)	2,87±1,06 (3)	3,46±1,25 (3)
Yaşlı bakım	4,38±0,92 (4,8)	4,32±0,68 (4,4)	2,57±1,18 (2,7)	3,34±1,36 (3)
Fizyoterapi	4,03±0,79 (4)	4,17±0,64 (4,2)	2,57±1,07 (2,3)	2,98±1,12 (3)
Diğer	4,15±0,58 (4,1)	4,2±0,59 (4,2)	2,53±1,12 (2,3)	2,92±1,14 (3)
p	0,001*	0,001*	0,001*	0,001*

Kruskal Wallis Test, *p<0.05

kadınların ilişkiyi erkeklerden daha etkili kullandığı belirlenmiştir ⁽¹⁰⁾. Tunçay (2014) tarafından yapılan çalışmada kadın öğrencilerin erkeklere göre mentorluk algısı ve mentorluk gereksinim algılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır ⁽⁹⁾. Esas (2013) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise erkeklerin mentorluk algısının kadınlardan daha yüksek olduğu belirlenmiştir ⁽¹¹⁾. Tunç (2020) tarafından yapılan çalışmada da kadınların yükseköğretim mentorluk algısının erkeklerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ⁽¹²⁾. Tükeltürk ve Balcı (2014), Gümüş (2015), Girgin (2016) ve Pala (2017) tarafından yapılan çalışmalarda ise cinsiyetin mentorluk algısını etkilemediği belirlenmiştir ^(8,13-15). Çalışma sonuçları değerlendirildiğinde, araştırmanın gerçekleştirildiği bransa göre cinsiyetin mentorluk algısını etkilediği saptanmıştır. Çalışmamızda öğrencilerin çoğunluğunun (%74,3) kadınlardan oluşması nedeniyle kadınların mentorluk algısının yüksek olduğu kanaatine varılmıştır. Bununla birlikte sosyal çevrenin de mentorluk algısını etkilediği düşünülmüştür.

Araştırmamızda yaş ile mentorluk gereksinim algısı, mentorluk algısı, okula olan memnunluk algısı ve başka okulda eğitim alma isteği alt boyutları puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Tunçay (2014) tarafında gerçekleştirilen çalışmada da yaş ile mentorluk veya okula olan aidiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ⁽⁹⁾. Çalışma sonucumuz literatür ile uyumlu olup, bu durumunun öğrencilerin aynı yaş gruplarında olmalarından kaynaklandığı düşünülmüştür.

Çalışmamızda öğrenim şekillerine göre mentorluk gereksinim algısı, mentorluk algısı ve okula olan memnunluk algısı alt boyutları puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamışken, örgün eğitim alan öğrencilerin başka okulda eğitim alma isteklerinin ikinci öğretime göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Tunçay (2014) tarafından yürütülen çalışmada ise öğrenim biçimine göre öğrencilerin mentorluk ya da okula olan aidiyetleri arasında anlamlı ilişki olmadığı saptanmıştır ⁽⁹⁾. Çalışma sonucumuza göre örgün eğitim alan öğrenciler üniversitenin tüm sosyal imkanlarından ikinci öğretim öğrencilerine kıyasla daha fazla yararlanabildikleri için başka okulda eğitim alma isteklerinin daha düşük olduğu kanaatine varılmıştır.

Araştırmamızda staj deneyimi olan öğrencilerin olmayanlara göre mentorluk gereksinim algısı ve başka okulda eğitim alma isteklerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Tunçay (2014)'ın araştırmasında ise bizim çalışmamızdan farklı olarak staj deneyimi olmayan öğrencilerin mentorluk gereksinim algısı ve mentorluk gereksinimi staj deneyimi olan öğrencilere göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ⁽⁹⁾. Bulgularımızın literatür ile örtüşmediği görülmektedir, bunun sebebinin staja çıkan öğrenci sayısının fazlalığı ve buna rağmen mentor sayısının eksik kalmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamız bulgularına göre; öğrencilerin %59,2'sinin mentor/mentorluk kavramı hakkında bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların çok büyük bir kısmının eğitim gördüğü kurumda mentorluk uygulaması olmadığını ve buldukları kurumda mentorluk uygulaması olması durumunda katılacakları kanısına varılmıştır. Ayrıca öğrencilerin %79,5'lik kısmının mentorluk uygulaması bulunan bir kurumda eğitim almak istedikleri belirlenmiştir. Kadın öğrencilerin erkeklere göre mentorluk algısı ve gereksiniminin erkeklere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bölüm bazında bakıldığında anestezi ve yaşlı bakım bölümü öğrencilerinin daha fazla mentorluk gereksinim algılarının olduğu, tıbbi görüntüleme teknikleri bölümünün okula olan memnuniyet algılarının daha yüksek olduğu ve çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin başka okulda eğitim alma isteklerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir. Diş protez teknolojisi bölümü öğrencilerinin mentorluk gereksinim algısı ve mentorluk algısının daha düşük, anestezi bölümünün okula olan memnuniyet algısının en az bölüm olduğu tespit edilmiştir. İkinci öğretim olarak eğitim alan, staj tecrübesi bulunan ve ön lisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerinin başka okulda eğitim alma isteklerinin daha fazla olduğu saptanmıştır.

Bu bulgular doğrultusunda; çalışma örneğimiz bir üniversitede eğitim alan öğrenciler ile sınırlı olduğu için daha geniş örneklem grubu ile çalışmaların yapılması, diğer ülkelerde gerçekleştirilen mentorluk uygulamaları ile ülkemizdeki farklılıkların belirlenmesi önerilmektedir. Öğrencilerin mentorluk ihtiyaçlarını gidermeye yönelik programların geliştirilmesi ve düzenli takip edilmesi önerilebilir. Ayrıca erkek öğrencilerin, mentorluk algısını yükseltmek için

ilave çalışmaların planlanması ve gerçekleştirilmesi, planlamalar kapsamında örneklemde kadın ve erkek öğrenci sayısının birbirine yakın olmasının göz önünde bulundurulması önerilmektedir. İkinci öğretim olarak eğitim alan, staj tecrübesi bulunan ve ön lisans düzeyinde eğitim alan öğrencilerinin okul değiştirme isteklerinin başka çalışmalar kapsamında daha ayrıntılı biçimde ele alınması önerilebilir.

Yazar katkısı

Araştırma fikri ve tasarımı: SD, ÜK, MSE; veri toplama: MSE; sonuçların analizi ve yorumlanması: VK, SD, FEG; araştırma metnini hazırlama: SD, LND, SE, EEDÇ. Tüm yazarlar araştırma sonuçlarını gözden geçirdi ve araştırmanın son halini onayladı.

Etik kurul onayı

Bu araştırma için Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan onay alınmıştır (Etik Kurulu Tarihi/Sayı: 27.10.2015/B.10.1.TKH.4.34.H.GP.0.01/79).

Finansal destek

Yazarlar araştırma için finansal bir destek almadıklarını beyan etmiştir.

Çıkar çatışması

Yazarlar herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Author contribution

Study conception and design: SD, ÜK, and MSE; data collection: MSE; analysis and interpretation of results: VK, SD, and FEG; draft manuscript preparation: SD, LND, SE and EEDÇ. All authors reviewed the results and approved the final version of the manuscript.

Ethical approval

The study was approved by the Umraniye Training and Research Hospital Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee (Protocol no. 27.10.2015/B.10.1.TKH.4.34.H.GP.0.01/79).

Funding

The authors declare that the study received no funding.

Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

KAYNAKÇA

1. Crisp G, Cruz I. Mentoring college students: A critical review of the literature between 1990 and 2007. *Research in Higher Education*. 2009; 50: 525-54. [\[Crossref\]](#)
2. Allen TD. Mentoring others: A dispositional and motivational approach. *Journal of Vocational Behavior*. 2003; 62: 134-154. [\[Crossref\]](#)
3. Bordes V, Arredondo P. Mentoring and 1st-year Latina/o college students. *Journal of Hispanic Higher Education*. 2005; 4(2): 114-33. [\[Crossref\]](#)
4. Kram KE. Phases of the mentor relationship. *Academy of Management Journal*. 1983; 26(4): 608-25. [\[Crossref\]](#)
5. Ehrich LC, Hansford BC, Tennent L. Formal mentoring programs in education and other professions: A review of the literature. *Educational Administration Quarterly*. 2004; 40: 518-40. [\[Crossref\]](#)
6. Bell A, Treleaven L. Looking for professor right: Mentee selection of mentors in a formal mentoring program. *High Education*. 2011; 61: 545-61. [\[Crossref\]](#)
7. Kılınc U, Alparslan AM. Yükseköğretimde mentörlük: Mentör ve menti bakış açılarını belirlemeye yönelik bir uygulama. *Yükseköğretim Dergisi*. 2014; 4(2): 91-101. [\[Crossref\]](#)
8. Tükeltürk ŞA, Balcı M. Üniversitelerde mentorluğun kurumsallaştırılması süreci, önemi ve kazanımları; Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi üzerine bir inceleme. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 2014; 6(1): 137-55.
9. Tunçay S. Eğitimde mentörlük uygulamaları üzerine bir araştırma [Yüksek lisans tezi]. Edirne: Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2014.
10. Noe RA. An investigation of the determinants of successful assigned mentoring relationships. *Personnel Psychology*. 1988; 41(3): 457-79. [\[Crossref\]](#)
11. Esas İ. Mentorluk ile bireysel kariyer arasındaki ilişki [Yüksek lisans tezi]. İstanbul: Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2013.
12. Tunç F. Yükseköğretimde öğrenci mentorluk algısı: Devlet ve vakıf üniversiteleri açısından bir inceleme [Yüksek lisans tezi]. Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2020.
13. Gümüş B. Eğitim yöneticilerinin mentorluk rollerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi [Yüksek lisans tezi]. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2015.
14. Girgin R. Yönetici mentörlüğü ve kariyer tatmini ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki [Yüksek lisans tezi]. İstanbul: Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; 2016.
15. Pala A. MEB ilköğretim ve ortaokul eğitim kurumlarına atanan aday öğretmenlere uygulanan mentorluk süreci [Yüksek lisans tezi]. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü; 2017.